

Voor diegene die moeite hebben met het fraaie handschrift van Wim Rühl volgt hieronder de uitgetypte versie:

De brief van Wim is letterlijk over getypt en in grammatica bewust zo gehouden.

*Dit was de beleving in de Bezettingstijd, een eerlijke Man in de Oorlog.
Geschreven door W. Rühl Aijenseweg 32, Bergen L.*

Aijen 12-9-1989 Een greep uit de Bezettingstijd 1940 1945.

Mei 1940 brak de oorlog uit, 4 juni 1940 werd de schrijver 14 jaar en 6 juni stierf moeder. Vader bleef met 5 zoons alleen achter. In 1943 trouwde mijn Broer thuis in en trok de schrijver de wijde wereld in.

In die jaren waren veel Arbeiders werkzaam in de landbouw. De schrijver was 17 jaar met weinig ervaring. De oorlog was voor mij toch wel spannend. De diensttijd / werktijd was bij een landbouwer die invalide was, met een groot gezin met 7 kinderen had. Een groot bedrijf met landbouw en veeteelt, sinds kort waren daar nog 10 personen geëvacueerd.

In de Herfst of Winter van 1943 was het op een dag, 2 Duitse soldaten kwamen het erf op met de mededeling, paard met kar en een van de mannen moesten ze hebben. Een kar vol "Kuch" (dat was brood) dat moest vervoerd worden van de Rijksweg af, waar nu Café de Truuk is in Aijen, naar een landbouwer in Aijen en in dat jaar was de stand van de Maas abnormaal hoog.

De bezetter was daar gelegerd achter het water. In het vallen van de avond, het was donker en geen straatverlichting, werd de kar geladen vol "Kuch". Deze kar was voorzien van 2 hoge wielen, zo was dat in die tijd en met 4 bretten die ongeveer 1 meter hoog waren en 2 burrie waar tussen het paard ingespannen moest worden.

Van de Rijksweg uit naar de betreffende landbouwer was het ongeveer 15 minuten lopen. Maar langs die weg stonden toen de oorlog uitbrak allemaal dikke bomen die nu allemaal opgeruimd zijn, met als gevolg overal diepe gaten.

De tocht begon met een Duitse soldaat voor op de kar met het geweer over zijn schouders. De weg stond onder water met plaatsen veel meer als een halve meter diep, met 17 jaar en weinig ervaring om met paard om te gaan. Stikdonker en overal water en langs de berm van de weg een brede diepe sloot.

Midden onderweg, dus halfweg raakte wij met een wiel in een boomtrechter, waar een dikke boom was geveld. Daar stonden wij stikdonker alles water, het was doodstil alleen te horen het golvende water, als een bliksemflits gaf de schrijver te kennen, "gën sie äb, anders kiepe ich de

kar hiere in 't wasser". De Soldaat gehoorzaamde en sprong van de kar in het water en pakte het paard aan de kop en de reis ging verder.

Twee mensen met een kar vol Kuch onderweg, in het donker met die zinloze oorlog. Nadat wij op de plaats van bestemming waren aangekomen, werd de vracht gelost en de schrijver keerde terug naar de Rijksweg, waar nu Café Truuk is, in de buurt van de oude melkfabriek. Daar moest ik weer een vracht meubels verladen en onder geleide van soldaten, op een na ging alles op de kar.

Een grote stoel mocht ik zelf meenemen. Eerst moest de schrijver die vracht naar Heukelom brengen. Onderweg suisde de granaten over, iedere keer kroop ik achter een boom.

Sien sie ängstich? Jawool, was mijn antwoord maar zonder ongelukken werden de meubels gelost in een eikenbos met veel struikhout. Alleen keerde de schrijver terug en haalde eerst die fortui op, na de Oorlog heb ik deze stoel gemeld maar niemand reageerde.

Dit was een spannende avontuurlijke dag. Enkele weken gingen voorbij op een dag was het weer zover 2 soldaten kwamen het erf op en gaven te kennen paard met kar en ein van die Männer, de schrijver moest een kar vol dunne boomstammen van de Rijks, vanuit Nieuw-bergen naar een landbouwer op de Grote Vorsthof in Aijen brengen.

Nog steeds zeer hoge waterstand, na een partij hout geladen te hebben uit de tramwagen begon de reis, in Oud Bergen aangekomen moest ik door het water met paard en kar, maar geen honderd meter of ik zat muurvast in een boomtrechter. Met mijn weinige ervaring schoof ik de boomstammen het water in en ging vervolgens met een lege kar naar het adres de Vorsthof in Aijen. Wo haben sie das hols, ien dasch wasser dä hinter, was het antwoord. Dat was de laatste keer want het paard met alles werd meegenomen.

Er was een hele tijd rust, maar zoals de schrijver al reeds vermeldde een groot gezin een kleine 20 personen waaronder veel kinderen. Maar op een dag gebeurde iets wonderlijks, met een oude versleten stoel.

Het was etenstijd meestal ging ik ter tafel met alleen kinderen. Op dat moment kwamen achter 2 soldaten binnen met het geweer in de aanslag. Mijn stoel daar zat een oude versleten mat op en iedere seconde werd de schrijver kleiner. "Wir müssen männer haben" was op barse toon de vraag voor te gräben, steeds werd de schrijver kleiner.

Een zwager van de landbouwer was daar, "kommen sie mit", was de vraag tegen die zwager, ich kan nicht graben ich bin schreiner, dan wüedde het seit om su lernen, zei een soldaat.

Die oude versleten stoel bracht uitkomst, de schreiner muste mit, loopgraven maken, 50 jaar later moet ik hier nog om lachen.

Die dag dat is een bijzondere dag, met 17 jaar en dan al de 3 de keer mijzelf gered. De rit met de kar vol Kuch, De rit met de meubels, De

boomstammen in het water, in plaats van op de schuilkelder en die oude versleten stoel.

Mijn ouderlijk huis dat was ongeveer een kwartier lopen, eenmaal was ik thuis in 1944. Daar was ook een huisgezin bij in geëvacueerd. Mijn ouders hadden een klein bedrijfje met een paar koeien en wat kippen en wat bouwland maar daar gaat het niet om.

In de bezettingsjaren waren daar bij mijn ouders 2 zware paarden verstoep en een mestvarken. Als de schrijver het volgende op papier zal zetten dan zult U verwonderd staan. In de achterbouw was een l st waar het koren in gepakt werd, om in de winter gedorssen te worden.

Het koren was in dat jaar 1944 zo in de last gepakt dat achter het koren plaats gemaakt was voor 2 paarden en een varken voor te mesten. De deur daar naar toe was gemaakt van hetzelfde koren of stro, moet je voorstellen 2 Belgische raspaarden verstoppen achter koren of stro.

Het ouderlijk huis lag overal ver van af. Bij onraad van soldaten werd argeloos buiten met vereende krachten op een aanbeeld op een stuk ijzer geslagen, zodat de paarden daarbinnen niets konden horen.

Beide paarden behoorden 2 landbouwers waar 2 broers van de schrijver in dienst waren. Deze 2 paarden zijn uit handen van de bezetter gebleven. Toen op het einde 1944 alles weg moest naar het noorden werden de paarden aangespannen. Dat slagvarken dat weet ik niet.

Maar de dag brak aan dat iedereen weg moest. Via Siebengewald de grens over naar Weeze, Kleef, Emmerich de grens over of het was de Rijn in. Vandaar 's-Heerenberg, Balkbrug, Ommen en van daaruit naar Hoogeveen met als laatste plaats Alteveer.

Dat was tot de bevrijding onze plaats, voor de rest wat er komt nog tot de bevrijding dat is mijn laatste bezettings gebeuren. Eenmaal ingekwartierd was het weer zover, de bezettingstroepen waren overal, ook in Drente.

Op een dag kwam er bericht, alle mannen moeten zich melden en wel dezelfde dag. Alle mannen werden in een vrachtauto geladen en naar de hoofdstad Assen gebracht, om schuilkelders te maken.

Wij werden ondergebracht in een soort gevangenis wat stro op de vloer en een stuk deken en daar lag de mens. S'morgens vroeg onder geleide voor achter en opzij overal bezetters met het geweer in de aanslag en zo ging het iedere dag. De hele dag nutteloos werk verrichten, graszoden op een platte schop dragen, een voor een en zo dag in en dag uit, een 8 urige werkdag. Op een dag mochten wij s'avonds naar de muziekkavond naar de stad. Vioolmuziek, dit soort muziek kan ik in 1989 nog niet horen.

Meerdere malen dacht ik, moet hier de oorlog mee gewonnen worden, schuilkelders of weet ik wat het allemaal was. 18 dagen lang was ik met meerdere te werk gesteld. Het was kort voor Pasen 1945.

Paaszaterdag werden allen uitbetaald het was kort na de middag, iedereen kreeg een envelop los en telde na en telde 1 tientje te veel.

Het spreekwoord zegt, eerlijk duurt het langst. De schrijver nam het tientje en bracht het naar de hoge baas, omdat sie so eerlijk sien krieggen sie de verlofpas en kunnen gaan. 32 km lopen was dat van Assen naar Hogeveen en Altveer.

Dit was de beleving in de Bezettingstijd een eerlijke Man in de Oorlog.
Geschreven door W. Rühl, Aijenseweg 32, Bergen, L.